

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi altıncı İnikat

17.1.1958 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	490:491	2. — Niğde Mebusu Asım Eren'in, Niğde vilâyeti zirai sulama işlerinin Devlet Su İşleri programına ithal edilip edilmeyeceğine dair Nafia Vekilinden şifahi suali (6/32)	493:494
2. — Havale edilen evrak	491	3. — Niğde Mebusu Asım Eren'in, Niğde'nin Bor kazasına bağlı Akçeviran köyündeki kuyu sularının fennî şekilde çekilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Nafia Vekilinden şifahi suali (6/33)	494
3. — Yoklama	492	4. — Tokad Mebusu Reşit Önder'in, bütün ekicilerinden kesilen ve kesilmekte olan paraların bugünkü durumuna dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in şifahi cevabı (6/34)	494:495
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	492	5. — Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Niğde vilâyetinde zirai sulama ihtiyacının âcilen temini için Devlet Su İşleriyle iş birliği yapılmasının düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in şifahi cevabı (6/31)	492:493
1. — Vazife ile Peris'e giden Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/103)	492		
5. — Sualler ve cevaplar	492		
A. — Şifahi sualler ve cevapları	492		

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu ve 2 arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisvekillerinin tazminatı hakkındaki 6481 sayılı Kanunun birinci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi ile

Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu ve 2 arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Âmirlerinin tazminatı hakkındaki kanun teklifi, teklif sahiplerinin talepleri üzerine geriverildi.

Vakıflar Umum Müdürlüğü 1954 bütçe yılı Hesabı Katî Kanunu kabul edildi.

17. I. 1958 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili

Kayseri Mebusu

İbrahim Kirazoğlu

Kâtip

Antalya Mebusu

Attîlâ Konuk

Kâtip

Bolu Mebusu

İhsan Gülez

Sualler

Şifahi Sualler

1. — Ankara Mebusu İsmail İnan'ın, asgari ücretin kaç vilâyette ve kaç iş kolunda tatbik edildiğine ve bu ücretlerin tesbitine mütaallik sistemin kâfi görülüp görülmediğine dair şifahi sual takriri Çalışma Vekâletine gönderilmiştir. (6/44)

2. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Batı - Trakya'da cereyan ettiği bildirilen hâdise hakkında Yenısabah gazetesinde neşredilen haberin doğru olup olmadığına dair şifahi sual takriri Hariciye Vekâletine gönderilmiştir. (6/45)

3. — Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, köy okullarına da şehir okulları gibi tahsisat verilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair şifahi sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (6/46)

4. — Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, Şarkışla'nın Çayırşeyhi köyünün selden korunması için yapılacak seddin inşasına ne zaman başlanacağına dair şifahi sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/47)

5. — Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, Sivas vilâyetinde 1953 yılında inşasına başlanan yollar hakkındaki şifahi sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/48)

6. — İsparta Mebusu Kemal Demiralay'ın, halı ve halı ipliği fiyatları üzerinde bir ayarlama yapıp yapılmıyacağına dair şifahi sual takriri Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/49)

Tahrirî Sualler

1. — Adana Mebusu Kemal Satır'ın, 1950 Haziranından beri armatörlere gemi almak için ne

kadar döviz tahsis edildiğine dair tahrirî sual takriri Münakalât Vekâletine gönderilmiştir. (7/14)

2. — Adana Mebusu Kemal Satır'ın, 1950 senesinden beri armatörlerimiz tarafından ne kadar döviz sağlandığına dair tahrirî sual takriri Maliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/15)

3. — Ankara Mebusu Bülent Ecevit'in, Gaziantep hâdisesi ile ilgili olarak bazı gazetelerde neşredilen yazılar dolayısıyla bir muamele yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair tahrirî sual takriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/16)

4. — Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, Ankara ve İstanbul belediyelerince 1957 yılında kaç inşaat veya tamirat ruhsatı verildiğine dair tahrirî sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/17)

5. — Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, Ziraat Bankası Umum Müdürlüğüne ücreti banka verilerle okutulan öğrenciler mevcud olup olmadığına dair tahrirî sual takriri Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/18)

6. — Ankara Mebusu Hasan Tez'in, Ankara, Bursa, Eskişehir ve İstanbul vilâyetlerine 1957 senesi içinde tahsis olunan Karabük mamulü demirden ne kadarının büyük sanayi müesseselerine ve küçük sanat erbabına tevzi edildiğine dair tahrirî sual takriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (7/19)

7. — Ankara Mebusu Hasan Tez'in, Ankara, Bursa, Eskişehir ve İstanbul vilâyetlerine 1957 senesi kontenjanı olarak kaç ton Karabük mamulü demir tahsis edildiğine dair tahrirî sual takriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (7/20)

8. — Ankara Mebusu Hasan Tez'in, Ankara, Bursa, Eskişehir ve İstanbul vilâyetlerine 1957 senesi içinde tahsis olunduğu bildirilen Karabük mamulü demirden ne kadarının sevk edildiğine dair tahrirî sual taktirî Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (7/21)

9. — Gümüşane Mebusu Hüseyin Polat'ın, Gülhane Tıp Akademisinin bina tadilatı ve ilâveleri için ne kadar para sarf edildiğine dair tahrirî sual taktirî Millî Müdafaa Vekâletine gönderilmiştir. (7/22)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyiha

1. — Vakıflar Umum Müdürlüğü 1957 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/127) (Bütçe Encümenine)

Teklifler

2. — Kars Mebusu Behram Öcal'ın, senelik iznini kullanmayan Devlet memur ve hizmetlilerine tahsisat verilmesi hakkında kanun teklifi (2/87) (Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Rize Mebusu İzzet Akçal ve 34 arkadaşının, Hâkimler Kanununun 6798 sayılı Kanunla değiştirilen 70 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/88) (Adliye Encümenine)

4. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 31 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/89) (Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Jandarma Kanununun 3148 sayılı Kanunla değiştirilen 18 nci maddesinin son fıkrasının tadiline

dair kanun teklifi (2/90) (Millî Müdafaa ve Dahiliye encümenlerine)

Mazbatalar

6. — Maraş'ın Ayakcalılık köyünden Duranoğlu Ali Çobanlar'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/8) (Ruznameye)

7. — Gaziantep'in Şiheyân mahallesinden Haletoğlu Abdülkadir Göğüş'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/5) (Ruznameye)

8. — Dinar'ın Gökçek köyünden Ahmetoğlu Bayram Çelik'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/4) (Ruznameye)

9. — Tefenni'nin Dirmil köyünde kayıtlı Yusuf oğlu Halil İbrahim Üzüme'nün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/12) (Ruznameye)

10. — İstanbul Üniversitesi 1957 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/116) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER — Mustafa Saraç (Zonguldak), Attilâ Konuk (Antalya)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır.

(İsparta mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Vazife ile Paris'e giden Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/103)*

REİS — Riyaseti Cumhur tezkeresi vardır, okunacaktır.

Ankara, 15 Ocak 1958

T. B. M. Meclisi Reislğine

Vazife ile Paris'e gidecek olan Hariciye

Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine Dahiliye Vekili Dr. Namık Gedik'in vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur

C. Bayar

REİS — İttulâmıza arz olunmuştur, efendim.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAFİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Niğde Mebusu Asım Eren'in, Niğde vilâyetinde zirai sulama ihtiyacının âcilen temini için Devlet Su İşleriyle iş birliği yapılmasının düşünülp düşünülmediğine dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in şifahi cevabı (6/31)*

REİS — Sual sahibi burada mı, efendim?... (Burada sesleri) Ziraat Vekili?.. (Burada sesleri) Sualj okutuyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine Aşağıdaki sorunun Sayın Ziraat Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

Niğde Mebusu

Asım Eren

Soru : Niğde ilinin meyva, pancar ve kavaklık yetiştiren ilcelerinin hâd derecesini bul-

muş olan zirai sulama ihtiyacının (derinkuyu tulumbaları ile veya isale suretiyle) âcilen temini için Ziraat Vekâletince Devlet Su İşleriyle iş birliği yapılmasının düşünülp düşünülmediğinin lûtfen izah buyurulması.

REİS — Ziraat Vekili.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Gazianteb) — Muhterem arkadaşlarım, yalnız Niğde vilâyetinin değil, bütün Türkiye'nin en kısa bir zamanda ve imkânlar dairesinde sulanabilmesi için Devlet Su İşleri İdaresiyle iş birliği halindeyiz ve bu şekilde devam edeceğiz. (Soldan, alkışlar)

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Efendim, Sayın Ziraat Vekilinin verdiği kısa izahat maalesef beni tatmin etmiş değildir. Bunun sebebini arz ediyim, efendim.

Haritaya en ufak bir nazar atfedildiği zaman, Konya vilâyetinin eski büyük mutasarrıflığı olan Niğde, bu susuz çöl bölgesi, Türkiye'de bugüne kadar yağmurunun azlığı, akar sularının en az bir bölgede oluşu ve kuyularının da gayet az ve gayrifennî bulunuşu sebepleriyle en talih-siz bir vilâyetimiz halindedir.

Arkadaşlar, Niğde, hakikaten talihsizdir, diyorum. Çünkü, ona nispeten eski metbu vilâyeti Konya ve Mardin, Diyarbakır, Balıkesir ve Küta-hya gibi evvelece 1949 yılında memleketimize çağırılan Cohnston Amerikan Milletlerarası Jeolojî Şirketi raporu ile tesbit edilmiş olan kurak bölgelerdeki bu vilâyetlerin arz ettiğim gibi tabiattan bâzı akar sularla bezenmeleri ve Devletin oralara fazlaca el uzatmış olması dolayısıyla, Niğde vilâyeti kadar bedbaht bir vilâyet yoktur. Bununla, Devletin alâka göstermediğini söylemek istemiyorum. Fakat, Devlet yeteri derecede alâka göstermemiştir. Bilhassa ehemmi mühimme tercih yoktur. Türkiye illeri içinde en ziyade zirai sulamaya ve diğer vekâletlerle koordine edilmiş bir sulama yardımına muhtacolanı Niğde vilâyetidir. Koordine çalışma yoktur diyorum, yani Ziraat Vekilinin cevabını ilmî ve fennî mânada söylenmiş olarak kabul edemiyorum. Hakikatte tekniğin bugünkü anlamına göre zirai sulama sadece Ziraat Vekâletinin işi olmaktan çıkmıştır. Bir harb zamanında nasıl ki vekâletlerin koordine edilmesi ve bir elden idareleri icabediyorsa bir memleketin zirai kalkınmasına esas olan sulama işinin muvaffak olması da ancak alâkalı vekâletlerce yapılacak işlerin bir tek plâna göre koordine edilerek tekmil sulama işlerinin bir elden etüd, tesis ve idare edilmesine vabestedir.

Bu ilmî, fennî iş birliği bizde bugün mevcut değildir. Arz edeyim : Bugün arkadaşlar, bizde bu zirai sulama işi kaç vekâletin eline taksim edilmiştir? Dört vekâletin elindedir : Ziraat, Nafia, Dahiliye ve hattâ Sanayi vekillerinde! Yani bizde şimdi bu dört vekil her biri kendi görüşüne göre, diğer vekillerle hiç temas ve münasebeti olmaksızın sulama işlerinde çalışır, durur. Bir defa, Ziraat Vekâleti ufak tefek sulama kanalları ve santrifuj tulum-balar ile meşguldür. Ona bağlı Devlet Üretme Çiftliklerinin kendi deldikleri birçok kuyuları vardır. Zirai Donatım Kurumunun da kendisi için hazırladığı kuyuları vardır. Ziraat Vekâleti ancak her şey hazırlan-

sın, kendi eline gelsin, bundan sonra faydalanmayı düşünür. Ziraat Vekâleti bölge müdürlerinin yaptıkları faaliyetler bundan başka bir şey değildir. Lâzımgelen birtakım vasıtaları kim verecek? Nafia Vekâleti delip kuracak ve verecek! Halbuki Nafia Vekâleti su bahsinde zaten büyük işlerle, barajlarla, nehirleri ıslah ile, bataklık kurutması ve büyük sulama işleriyle meşguldür. Ziraat ile bir ilgi hissetmez.

REİS — Bir dakikanız kaldığını hatırlatırım, beyefendi.

ASIM EREN (Devamla) — Bu itibarla ben-deniz şunu tavsiye edeceğim, efendim : Ziraat Vekâleti bu işin direksiyonunu kendi görüşünden ele alarak ve Nafia Vekâletine lâzımgelen fennî ve ilmî etüd, araştırma ve teknik tesisleri yaptırarak ve zirai sulama işlerini esaslı bir programa bağhyarak Türkiye'de bugüne kadar en ziyade susuz kalmış ve toprağı çok iyi meyva vermeye müsait olduğu halde deresi, barajı olmadığı ve Türkiye'de en az yağmur düştüğü için kâfi derecede sulanmayan Niğde ili topraklarının veriminin bir an evvel artırılmasını ve hiç olmazsa Konya, Diyarbakır, Urfa ve Mardin vilâyetleri kadar bir alâkanın bu vilâyete de gösterilmesini ve Nafia Vekâletince âcilen sondajlar ve derin kuyu tulum-balarının yaptırılarak bu mevsime yetiştirilmesinin sağlanmasını rica ederim.

İkinci ricam da şudur : Müstacel olarak Çamardı ilçesindeki Ecemiş deresini, Bor ve Çamardı arasında birçok köylerimizin hayati varlığı Elma deresini, Ferteke'te Delihan deresini, Aksaray derelerini ve bunlar gibi ufak dereleri derhal ıslah ederek bunlardan ufak barajlar meydana getirmek lâzımdır. Keza Bor'un Bahçeli köyünün doğusundaki ve Kayanarca köyü civarındaki (Bahçeli malı) ufak gölleri şiv ve tabanlarını betonlamak suretiyle bu suların zayi edilmesi önlenabilir. Ancak bu suretle bu mntakaların şimdilik en âcil ihtiyaçları karşılanabilir.

REİS — Vaktiniz bitmiştir, efendim.

Sual cevaplandırılmıştır.

2. — Niğde Mebusu Asım Eren'in, Niğde vilâyeti zirai sulama işlerinin Devlet Su İşleri programına ithal edilip edilmeyeceğine dair Nafia Vekilinden şifahi suali (6/32)

REİS — Sual sahibi burada. Bütçe müzake-

releri dolayısıyla Nafia Vekili hazır bulunamamıştır. Bu itibarla sual haftaya Cuma günkü İnikada talik edilmiştir.

3. — *Niğde Mebusu Asım Eren'in, Niğde'nin Bor kazasına bağlı Akçeviran köyündeki kuyu sularının fennî şekilde çekilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Nafia Vekilinden şifahi suali (6/33)*

REİS — Aynı sebepten dolayı sual haftaya Cuma günkü İnikada talik edilmiştir.

4. — *Tokad Mebusu Reşit Önder'in, tütün ekicilerinden kesilen ve kesilmekte olan paraların bugünkü durumuna dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in, şifahi cevabı (6/34)*

REİS — Sual sahibi burada mı? (Burada, sesleri)

Ticaret Vekili?... Burada. Suali okutuyorum.

3 . I . 1958

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Tütün ekicilerinden tütün satış bedellerinin ilk seneler % 5 ve sonraları % 2 olarak on seneden beri kesilen ve halen de kesilmekte olan bu paraların bugünkü durumu nedir?

Yukarda arz etmiş olduğum hususu İktisat ve Ticaret Vekilinin sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Tokad Mebusu
Reşit Önder

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER
(İzmir) — Tokad Mebusu Sayın Reşit Önder'in, tütün ekicilerinin satış bedelinden kesilen ve kesilmekte olan paraların bugünkü durumu hakkında vâkı sualine cevaplarımı arz ediyorum.

Tütün ekicilerinin kendi aralarında bir teşekkül vücuda getirmeleri maksadiyle Millî Korunma Kanununun 29 ncu maddesinin ikinci bendine dayanılarak 3/8380 sayılı Vekiller Heyeti kararıyla yürürlüğe konan K/682 sayılı Koordinasyon kararıyla, 1946 yılında ve o yılın mahsulünden tütün ekicilerinin satış bedelinden % 5 kesilmeye başlanmıştır. 1947 - 1948 yıllarında da hususi kararnamelere istinaden bu % 5 ler kesilmiştir.

Bu % 5 nispeti :

3/10254 sayılı Vekiller Heyeti kararıyla yürürlüğe konan K/796 sayılı kararla nispeti %

4 e indirilmiştir. 29 . III . 1950 tarihli ve 5628 sayılı «Türk Tütün Ortaklığı» Kanuniyle bu nispet % 2 ye indirilmiştir. Bu tarihten itibaren bu nispet üzerinden satış bedellerinden tahsilâta devam olunmuştur.

Şimdi arkadaşımız bu paraların durumu nedir diye soruyorlar; arz ediyorum :

% 5 ten	1946	yılında	15 851 874
»	1947	»	11 215 822
»	1948	»	10 943 072
% 4 den	1949	»	8 439 454
% 2 den	1950	»	3 798 194
»	1951	»	3 414 830
»	1952	»	4 483 146
»	1953	»	6 015 143
»	1954	»	5 934 152
»	1955	»	6 064 581
»	1956	»	6 321 720

Yekûn 82 411 966

Ayrıca bu mebalîğ için % 2,5 faiz yürütülmekte olduğundan faiz ile beraber bu paraların yekûnu 82 411 966,56 liradır. Bu para Tekel destekleme mübayaalarında kullanılmaktadır. Bu maksadın tahakkuku için 76 502 212,36 lira bu idareye verilmiştir.

Bu meblâğ ile 29 Mart 1950 tarihli ve 5628 sayılı Kanunla «Türk Tütün Ortaklığı» adı ile bir müessesenin kurulması kanunlaşmış ise de bu müessesenin temin edilemeyeceği ve tütün ekicilerini tatmin edemeyeceği, aynı yıl yapılan Tütün Ekicileri Kongresinde anlaşılmış ve ekiciler bahis mevzuu kanunun ihtiyaca uygun bir şekilde değiştirilmesini temenni etmişler ve yeni şeklin de Hükümet tarafından tesbitine karar vermişlerdir.

Yapılan tetkiklerden Büyük Millet Meclisinde cereyan eden müzakerelerden istifade edilerek Hükümet, bu teşekkülün bir anonim şirket ve banka halinde teessüsünü derpiş eylemiş, bu fikrin ekicilerin, ekseriyetinin arzularına uygun olduğu görülmüştür.

Banka hüviyeti ile kurulacak bu müessesenin iç ve dış pazarlarda faaliyeti müsmir olacağı kanaati mevcuttur.

«Türk Tütün Ekicileri Bankası tasarısı» adı ile Ziraat, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye encümenlerinde tetkik edilerek Bütçe Encümenine intikal etmiş bulunmaktadır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Reşit Önder.

REŞİT ÖNDER (Tokad) — Önergeme cevap vermek lütfunda bulunan Sayın Ticaret Vekiline teşekkür ederim. Son yapılan İçtüzük tadilatının soru takyidi ve zaman tahdidi bakımından olduğu kadar, Sayın Meclis Başkanlığına vermiş olduğumuz önergelerde, bâzı sorularda bir ifade vuzuhu için enterogasyon işaretlerini dahi mahzurlu kılışından dolayı, yalnız bir durum hakkında bir soru verdim. Eksik olmasınlar, Sayın Vekil meseleyi tam bir vuzuhla burada ifade ettiler. Bundan dolayı kendilerine tekrar teşekkür ederim.

Muhterem arkadaşlarım; birçoklarınızın da malûmudur ki, kesilmekte olan bu paralar, 1946 senesinden beri o zamanın iktidarları zamanında, tütün ekicilerinin istihsal satışlarında faydalı olabilmek maksadı ile kurulacak bir Tütün Bankası için İktisat ve Ticaret Vekâletince tesbit edilen bir fona yatırılmakta idi. O zamanın iktidarı böyle bir banka kurulmasının müstahsil için tam mânasiyle bir fayda sağlamıyacağı kanaatine vararak onun yerine bir anonim ortaklık veya bir kooperatif kurulması taraftarı idi.

Sayın Bakanın burada ifade ettikleri gibi, şimdi anlamış bulunuyorum ki, bir anonim ortaklık kurulacaktı. Bendenizin şahidi olduğum gibi, bütün tütün bölgelerinden gelen milletvekilleri arkadaşlarım elbette ki, seçim bölgelerinde tütün çiftçilerinin birçok sualleriyle karşılaşacaklardır: «Paralarımız ne olmuştur, ne olacaktır?» gibi...

Muhterem arkadaşlarım; Bugün Hükümetimizin bu işlere bir hüviyet vermesi zamanı gelmiştir. Bu lâzımdır arkadaşlar... Maalesef bu hüviyet henüz verilmiş değildir. Tütün ekicileri, % 2 leri yersiz kesiliyor gibi bir fikre sahiptirler. Hükümet burada bunun ne olacağını, ne yapılacağını açık olarak tütün ekicilerinden veya ekiciler birliklerinden, birtakım malûmat almak suretiyle komisyonlarda uzunboylu tetkik ederek ifade etmeli. Neticede çiftçinin menffatini temin edecek şekilde bir tesisin kurulması uygun olur.

Sayın Bakan; «komisyona verildi» diyor. Komisyona verildi, komisyona verildi... Komisyona verilen bu işten sekiz, on seneden beri bir netice alınmalı idi. «Komisyona verildi», cevabı ne beni tatmin etmiştir, ne Meclisi Âliyi. Bu mevzu ile yakînen alâkadar olunmalıdır. Bugün tütün ekicileri bu hususta şikâyetçidir. Komisyona verildi.

şu oldu, bu oldu demekten artık vazgeçelim. Çünkü artık ekicilerin tahammülü kalmamıştır!

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

5. — Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Niğde Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin Elmalı Sulh Hâkimliğine gönderilmesi sebebine dair sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu'nun şifahi cevabı (6/36)

REİS — Sual sahibi ve Adliye Vekili burada. Suali okutuyorum.

6. I. 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Adliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerini rica ederim.

Saygılarımla.

Niğde Milletvekili
İsmail Güven

Niğde Ağır Ceza Mahkemesi Reisi ve aynı zamanda İlçe Seçim Kurulu Başkanı teminatlı Hâkim Abdülkadir Yoklamacıoğlu'nun, 27 Ekim 1957 Milletvekili Seçimlerinden dört gün evvel salâhiyetle Elmalı Sulh Hâkimliğine gönderilmesinin sebebi nedir?

REİS — Adliye Vekili.

ADLİYE VEKİLİ ESAT BUDAKOĞLU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, İsmail Güven arkadaşımızın sorusuna cevap arz ediyorum.

O tarihte Elmalı Mürettep Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin vefat etmesi, diğer âzasının hastalık dolayısıyla ayrılmış olması ve fiilen mahkemenin teşekkül edemez hale gelmesi karşısında, mahkemenin işler hale sokulabilmesi için Niğde Ağır Ceza Reisine salâhiyet verilmiş ve Elmalı'ya gönderilmiştir.

REİS — İsmail Güven.

İSMAİL GÜVEN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, eğer Elmalı Sulh Hâkimliğine gönderilen salâhiyetli hâkim her zaman olduğu gibi kanuna ve nakil usullerine uygun olarak gönderilseydi bu suali sormazdım. Maalesef Vekil Bey iyi malûmat alamamışlar, yahut kasten malûmat vermemişler, veyahut da bildiği malûmatı huzurunuzda açıklamak cesaretini gösterememişlerdir. (Soldan, «Allah, Allah» sesleri, gürültüler) Evet efendim, müsaade ederseniz izah edeyim.

O zamanki Adliye Vekili Demokrat Parti mebus adayı olarak Niğde'ye geldi. O sırada Niğde'ye bir de filim gelmişti ve gösteriliyordu. Bu filim tamamen Seçim Kanununa muhalifti. Esasen İstanbul ve Bursa seçim kurulları tarafından gösterilmesi menedilmişti. Fakat Adliye Vekili filmi Anadolu'ya aktarmış ve Niğde'de gösterilmeye başlanmıştı. İtirazımız üzerine seçim kurulu toplanmış, fakat Adliyede müddeiumuminin odasında oturan Adliye Vekili Seçim bürolu başkanı olan ağır ceza mahkemesi reisini tehdide başlamıştır. (Soldan, gürültüler) Bu, sabittir arkadaşlar. Neticede filimin gösterilmesi Niğde Seçim Kurulunca da menedildi. Bunun üzerine ağır ceza reisi müddeiumuminin odasına çağrılıyor ve Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk, seçim kurulu başkanı olan ağır ceza reisini 25 senelik 125 lira aslı maaşlı hâkimi verdiği karardan dolayı hemen orada Elmalı Sorgu Hâkimliğine tâyin ediyor, keyfiyet kendisine orada tebliğ edilerek adliye dairesinden atılıyor. (Soldan, yalan sesleri) Yalan değil arkadaşlar, bu 131 bin seçmen ve bütün bir Niğde halkının huzurunda cereyan etmiş bir hâdisedir.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Meydanınız o kadar büyük müdür? Ben Niğde'de o kadar büyük meydan görmedim.

İSMAİL GÜVEN (Devamla) — Büyüktür. Şimdiki mâruzatımla yalnız Niğde vilâyetinin huzurunda değil, Yüksek Meclis ve bütün Türk efkârı umumiyesine arz ediyorum. (Sağdan, alkışlar)

Muhterem arkadaşlar, Vekil Bey bunu söyleyemediler. Yapılan muameleyi kanuni bir tasarruf şeklinde söylüyorlar. Bu muamele icranın tasarrufu mahiyetinde değildir. Biz, bugüne kadar, çok partili hayata atıldıktan sonra icranın tasarrufunu dilimizde her yolsuzluğu kapatacak bir perde halinde kullanıyoruz. Bunun adı icranın tasarrufu değildir. Bu, doğrudan doğruya

işlenmiş bir suçtur, arkadaşlar. Vazifeyi suiistimal suçudur. Bu, dördüncü Menderes Hükümetinin, adliyenin istiklâline ve seçim emniyetine ne dereceye kadar riayet ettiğine ve ne şekilde kavradığına, ne şekilde tatbik ettiğine tipik bir misâldir. Ve tarihe intikal edecektir.

Beşinci Menderes Hükümetine gelince; burada Hükümeti kastediyorum. Çünkü, Sayın Vekil Bütçe Komisyonunda, arkadaşının geçmiş günlerdeki bu haksız muameleleri üzerindeki tenkidlere cevap verirken bütün Hükümet âzalarının müsterek ve müteselsil olarak mesul olduklarını söyledi. Binaenaleyh, haksızlıklara mâruz kalmış bir hâkimin mütaaddit müracaatlerine rağmen bunu tamir etmemek bakımından da bu, yeni Hükümetin adli teminata ve mahkeme istiklâline ve seçimlere ne kadar ehemmiyet verdiği ne ayrıca bir misâl teşkil eder.

Muhterem arkadaşlar, bir noktayı daha arz etmek isterim; o da şudur : Eski Adliye Vekili tarafından bu hâkimin vazifesinden alınıp gönderilmesi Niğde seçimlerine biraz tesir etmiş midir, etmemiş midir?

REİS — Vaktiniz tamam.

İSMAİL GÜVEN (Devamla) — İçimizde Niğde'den seçimi kazanmış Demokrat Parti milletvekili vardır. Acaba kendisi bunu ne şekilde tefsir edebilir.

ŞEVKİ HASIRCI (Bilecik) — Tesir etmiş olsa idi, seçimi kazanmazdınız.

İSMAİL GÜVEN (Devamla) — Bu muamele size oradan bir vekil kazandırmıştır. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

Ruznamede görüşülecek başka madde olmadığından 20 Ocak 1958 Pazartesi günü saat 15 te toplanmak üzere İnikadı kapıyorum.

Kapanma saati : 15,40